Ч. 266 (12.632). Львів, субота 29. листопада 1930. Poczta opłata zaplacono ryczałtem. Рік LI.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ. Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

## Свобода думки.

**Українська Парляментарна Репрезентація на порозі нових завдань.**

*Львів, 27. листопада 1930.*

Матеріяльна бідність завжди прикро відбивається на політичному недорозвою. І в свою чергу — не зовсім політично вироблене, хочби навіть одночасно високо патріотичне, громадянство не має зрозуміння потреби добуття матеріяльних засобів на деякі цілі, які потім сторицею повертають витрачені кошти. Зверталося вже на цьому місці увагу (здається, при нагоді ювилею „Діла“) на ніде не зустрічне серед модерних націй явище, що дається зауважити в українському громадянстві: як то наші люди, які мають чималий маєток (їх є мало, а проте такі одиниці таки істнують), не мають ніяких політичних амбіцій, а на ґазету дивляться лише, як на „непоплатне“ підприємство, яке не може входити в рахубу як льоката капіталу, дарма, що одночасно ті самі громадяни нераз наражують свої капітали на небезпеку при льокатах — щонайменше рисковних. Є річю аж надто очевидною, що такі погляди на пресу не є випливом здорової купецької калькуляції обережного капіталіста, лише психіки і ментальности члена громадянства, яке під оглядом політичного виховання і досвіду виявляє ще — на превеликий жаль — величенькі прогалини. Наслідком тих прогалин є м. і. факт, що 6 міліонів населення з кількадесяти тисячами людей з вищою освітою і ще більшими кадрами одиниць з покінченими середніми школами та цілою верствою сільської інтеліґенції, — має одинокий щоденник величиною 6-ти сторінок, які фізично не дозволяють ґазеті вийти з її провінціональної шкаралупки.

Другим наслідком того психічного й умового наставлення наших т. зв. „посідаючих сфер“ є факт, що нема у нас досіль ані одного суспільно-політичного журналу, на сторінках якого можна би всесторонньо обміркувати найважніші проблеми національного життя, м. і. національної ідеольоґії і політичної тактики. В останніх, післявоєнних, роках ріжні ґрупи робили спроби створити у Львові такий журнал. Згадаємо „Заграву“, в якій д-р Дм. Донцов уперше заторкував проблеми модерного націоналізму; пок. п-о В. Бачинський заснував був журнал п. н. „Політика“, в якій теоретично обосновувано тези політичного опортунізму; врешті соц.-радикали видавали короткий час журнальчик „Проти хвиль“, присвячений теж теоретичним статтям на суспільні теми. Незалежно від свого напрямку, кожний з тих журналів був явищем позитивним, причиняючися або безпосередньо або посередньо, через викликану полеміку, до кристалізації нової української політичної думки. Одначе жадному з тих журналів не вдалося бодай кілька років утриматися при житті і відіграти бодай ту приблизно ролю, яку віді̓грала женевська „Громада“ Драгоманова, „Будучність“ В. Охримовича й Евг. Левицького, а з післявоєнних еміґраційних журналів „Хліборобська Україна“ Вяч. Липинського.

Сьогодні нема у нас ні одного журналу того типу. Цей сумний стан сумно теж відбивається в нашому громадсько-політичному житті. Недостача такого необхідного теоретичного національно-політичного журналу перекидає теж — бодай частинно — його місію на щоденну політичну пресу, конкретно — на „Діло“.

Кажемо „частинно“, бо політичний щоденник виконати тієї місії в цілости — ніяким робом не може. Передусім політичний щоденник кожну статтю мусить актуалізувати; мусить рахуватися з найширшим загалом читачів, до якого не можна промовляти мовою теоретичного журналу; мусить врешті рахуватися з тою найсумнішою сторінкою українського життя якій на ймення „зла воля“, яка рада не тільки кожне сказане слово, але й кожну невисловлену думку земляка перекрутити, аби спекти на цьому власну печеню аби заслужити собі на монополь патріотизму, відсуджуючи від нього конкурента.

Цим конкурентом буває у нас кожний, хто має сміливість висловити свій трохи інший погляд на теми, які чомусь тільки у нас одних уважаються недоторканим „табу“, хоча на цілому світі вічно обертають ними на всі можливі сторони: теми національної політики й тактики.

Наслідком анормальних відносин прийнялося пересвідчення, що кожна трохи свобідніша думка, висловлена на сторінках „Діла“, має відразу мало не епохальне значіння якихось заповідей якоїсь „засадничої зміни“ і т. д. Такий погляд є м. і. наслідком пересвідчення, що на сторінках „Діла“ не може появитися нічого, що не було би „офіціяльною заявою“. Наші громадяни здебільша не відріжняють ще понять: що таке *свобода думки*, а що *розхрістаність;* що значить *критична оцінка*, якої підставою є не то доброзичливе становище глядача, але *свідомість співвідповідальности членів і активних робітників того самого політичного табору*, — та що таке *полеміка противника* або й його *злобні напади*.

Піонірн українського орґанізованого національно-політичного життя в Галичині, до яких безумовно належали основники „Діла“, здавали собі чудово справу, що треба „Ділові“ залишити ту свободу слова, яка є потрібна не тільки для самої ґазети, але саме *для цілого національно-політичного життя та зокрема для політичної групи, з якою „Діло“ тісно співпрацює.* Такий характер „Діла“ зберігся теж протягом усіх 51 літ його істнування. „Діло“ ніколи не було нічиїм „офіціозом“ у тісному розумінні того слова, яке зводить місію часопису до друкування вілозв. комунікатів, пеанів та дитирамб. Такий характер єдиного нашого щоденника був би найбільше шкідливий передусім для самої т. зв. народовецької партії, потім національно-демократичної, потім трудової, а врешті — Українського Національно-Демократичного Обєднання. Праця „Діла“ для тих партій і співпраця з ними була в ріжні часи ріжна — раз тісніша, раз вільніша, залежно від особистого складу управи партії та видавничої Спілки й редакційного персоналу, але навіть в тих часах, коли на чолі редакції стояв член *іншої* політичної партії (пок. Я. Веселовський — радикал) чи іншого політ. світогляду (М. Лозинський — анархіст) — „Діло“ завжди висловлювало й формувало українську політичну думку та фактично, по всій ширості переконань, підтримувало національно-демократичну партію, якої — по суті — тільки назва мінялася.

Так було, так є і так — маємо надію — буде, як довго прийдеться „Ділові“ виконувати його почесну, але надзвичайно важку й ще більше невдячну чорну роботу. Бувають моменти, коли ця робота ще важча, ніж звичайно, і ще більше відповідальна. Таким моментом є і нинішній час, про який усі ми, члени ріжних політичних партій, але одної спільної нації, маємо одну думку: що це час надзвичайних подій і надзвичайних переживань. У такий час „Діло“ має *обовязок* забирати слово на теми, найтісніше з нинішнім моментом звязані. Ясно, що коли нині нововибрана парляментарна репрезентація стає на порозі своїх нових завдань, тоді „Діло“ *мусить* кидати також *ретроспективний погляд назад* і не може наражувати себе на смішність, зводючи оцінку історичних фактів до славословлючої декламації. Тому, коли зачуваємо, що дехто з громадян добачує у деяких наших увагах про деякі недотягнення у політ. тактиці попередньої репрезентації, що це „осуд“ і „каяття“, то це така сама нісенітниця, як вердикти одної польської ґазетки про „оферту“ „Діла“... під адресою санації! Завданням „Діла“ не є робити „оферти“ польським урядам, лише *виховувати українське громадянство.* Прихильні відгуки, які відусіль доходять до нас у звязку з останніми передовими статтями „Діла“, є для нас найкращим свідоцтвом, що своє завдання виконуємо і нині правильно. Такіж нісенітні голоси, як ті, про які ми трохи вище згадали, свідчать саме про потребу нашу виховавчу роботу продовжувати.

## Не забудьте,

**що найдальше до дня 25. грудня ц. р. мусите викупити свою будинкову полісу в „Дністрі“ на 1931 р., бо інакше обезпечення Ваших будинків перейде по закону в цілости до П. З. У. В.**

## Сумерки божків.

III.

В боротьбі за владу з Троцьким — Сталін спирався на політбюро комуністичної партії, яке складалося в ті часи з найбільших комуністичних авторітетів, якими були Зіновєв, Камєнєв, Дзєржинський, Пятаков, Риков, Радек і інші. Всі ці більшовицькі вожди, як висловився Камєнєв, „боялися Троцького“ й уважали, що з відсуненням Троцького від кермуючої ролі в партії й державі — прийде їхній час: вони розпреділять „сферу своїх впливів“, а може зголом усунуть і Сталіна, наскільки останній не виявлятиме до них належного послуху.

Та Сталін занадто добре знав своїх спільників, щоб їм довіряти. Маючи на чолі ДПУ відданого собі Менжинського, він пильно за ними стежить і готується до самооборони. Й коли в скорому часі Зіновєв, Камєнєв, Пятаков і Радек переходять на бік троцькістів, Сталін коротким ударом ліквідує їх на терені партії, зі значно більшою легкістю, ніж далося це йому зробити з Троцьким.

Опозиціонерів виключають зі складу політбюра й висилають на заслання. Лишається дуже мало моґіканів більшовизму, а в них був найбільший — Сталін. Політбюро тратить на своїй якости; зате Сталін зискує на свому значінні. Комуністична партія стає все більше й більше партією нових людей, що датували свою приналежність до неї розмірно від недавнього часу. Ці нові люди створили упривілейований бюрократично-комуністичний апарат, головним протектором якого був Сталін.

„В цілій країні — пише *Л. Троцький* — відбувалися процеси, що можна охопити загальною назвою реакції. Ці процеси огорнули в більшій чи меншій мірі й робітничу клясу, в тому числі й партійну її частину. В тій верстві, що складає апарат влади, зявилися свої цілі, яким вона хотіла підпорядкувати революцію. Поміж вождами, що висловлювали історичну лінію кляси й уміли дивитися поза апарат, та цим апаратом, величезним, тяжким і ріжноманітним по складу, легко втягаючим середнього комуніста, почало виявлятися розходження. Спочатку воно мало більше психольоґічний, ніж політичний характер. Вчорашній день був занадто близький. Кличі жовтня ще не забулися. Особисті авторітети вождів першого періоду були дуже високі. Та під покришкою традиційних форм уже витворювалася інша психольоґія. Міжнародні перспективи маліли. Буденна праця захоплювала людей цілковито. Нові методи, що мали служити старим цілям, утворювали нові цілі і, раніш від усього, нову психольоґію. Створювався новий комуністичний тип“.

Цей новий тип, цих нових людей, використав Сталін у боротьбі проти вождів більшовизму, як і тих старих революціонерів, що вийшли з підпілля й увійшли в партійно-адміністраційний апарат, виявили приспані риси, симпатії і смаки самозаказаних урядовців.

У цьому лежить пояснення того незрозумілого на перший погляд факту, що Сталін зумів з такою легкістю перемогти таку талановиту індивідуальність, якою є Троцький, таку во-

леву особистість, якою є Раковський, не кажучи вже про Пятакова, Радека, Каменева, а нині Бухаріна, Рикова, Сирцева, Ярославського й безліч інших заслужених комуністів, що завжди мали до того-ж більшість в політбюрі.

В міру усування з політбюра старих більшовиків, воно все більше й більше заповнюється новими людьми з апарату. Політбюро, що фактично є верховним органом Радянського Союзу, стає декорацією, за якою ховається залізна диктатура генерального секретаря комуністичної партії.

IV.

Без сумніву, Сталін є нині фактичним диктатором Радянського Союзу, влада якого нічим не є обмежена. Більшовицькі божки переживають сумерки. Їх заступили в більшовицькій єрархії анонїми. Та дивна річ, ця диктатура, ця необмежена влада, що скупчилася в руках Сталіна, є початком сумерків і самого червоного Цезаря.

Диктатура сама в собі носить бацилі розкладу, бо вона є *запереченням права*. Основні закони італійського королівства говорять, що Італія є конституційною монархією. Але влада Мусолінія, як диктатора, перекреслює владу короля, стоючи понад нею. Диктатор стає носієм всякої влади — виконавчої, законодатної, судової... І хоч назовні істнує розподіл цих влад між королем, парляментом і судом, — проте все це носить лише декоративний характер, все це є лише правною фікцією, що прикриває занадто вже оголені факти насильства, терору й деспотизму. В такий спосіб створюється антисоціяльний стан річей, коли з одного боку виступає диктатор, як *джерело всякого права і всякої влади*, а з другого боку цілий нарід, як *звичайне знаряддя в руках диктатора*, позбавлений всяких прав, заступлених самим лише тягарем обовязків. Диктатура, не маючи ніякого правного оперття в народі, мусить виконувати свої функції за посередництвом відданих собі анонїмів, які виховують у громадянах страх, байдужість і покору — й на цих аморальних підставах страху й покори кермують країною і народом.

Чи не трагедією диктатури Мусолінія є той факт, що після десятилітнього й до тогож — неподільного панування він виголошує публичну промову, в якій констатує, що не тільки в італійському громадянстві, але в самій фашистівській партії є багато ворогів диктатури і що він змушений буде своїх противників ставити до муру?

Ще в більшій мірі хиткою є диктатура Сталіна.

Фашизм не змінював *основ* капіталістичного ладу, а намагався лише нівелювати його негативні риси. Він не нищив ані релігійної системи, ані системи громадської моралі, ані підстав родинного життя, ані господарчих підвалин. Натомість комунізм зруйнував усе — задушив релігію, зломив елементарні основи публичної етики, забив основну державну клітину — родину, зрабував дощенту народню господарку. Комунізм обернув набуток тисячалітньої праці безлічи поколінь на обламки, на яких *мав будувати* якесь відмінне особисте, публичне, економічне життя ніби відродженої людини.

В цих умовинах могла діяти лише *колективна, масова воля народи*, оперта на культурі, свідомости, карности народніх мас. Очолювати маси мав би актив, *фанатично відданий* ідеї, живучий для ідеї і за неї вмираючий — однаково, чи на боєвому полі, чи за плугом, чи за фабричним станком. Нове право, нова влада, нова етика, нове господарство малоб повстати з *мас*, а не з волі анонїмів, що комунізм уважають лише за *певну форму* пересунення влади від одних соціяльних елементів до других, від царсько-бюрократичного до бюрократично-комуністичного апарату.

Тому нова державна ідея у своїй політичній й господарчій інтерпретації накидується народнім масам згори, *волею диктатора*, який є не тільки поодиноким носієм влади, але й джерелом *всякого* права. Як засіб до здійснення влади і права є насильство, що виховує страх, зневіру й покору сотки міліонів людей, які поносять моральні й матеріяльні жертви для *чужої ідеї*.

Чи не трагедією диктатури Сталіна є той факт, що по дванацяти роках неподільного панування комунізму поновлено „військовий комунізм“ на всіх ділянках життя, що знов відбуваються масові екзекуції, а єдина комуністична партія розбилася на ріжні відломи, що себе поборюють з завзятою ненавистю? Що в цій боротьбі значить диктатор *осамітнений* проти вчорашніх спільників, проти більшости самої партії, проти Союзу, дістаючи підтримку лише від комуністичних анонїмів — карієровичів, перевертнів та всякого безідейного шумовиння?

**Олександер Ковалевський.**

**З української преси.**

# „Незломність трудового народу“.

Під цим заголовком приніс „Гром. Голос“ з 29. ц. м. передову статтю М. Стахова, в несконфіскованій частині якої читаємо м. ін.:

„Коли в тих умовинах українське селянство й робітництво голосувало так масово за своєю листою, як ще ніколи, не оглядаючися на ніякі перешкоди, то це *доказ незломности, відваги, дисциплінованости й громадянської свідомости українського трудового народу*. При тім українське селянство і робітництво не тільки не дало себе зломити через своєрідні способи виборчої акції 1-ки, але й не дало себе збаламутити безграничній і безоромній демагогії комуністів, сельробмосквофілів та їх прислужників.

„Це є величезний успіх української справи, доказ живучости й відпорности українського трудового народу та волі його до дальшого неуступного змагання за своє право. Цей безіменний героїзм української трудової маси треба прямо подивляти. Ми переконані, що мабуть ніякий нарід у тих виборчих обставинах був би не устоявся так, як український трудовий народ.

„В кожнім повіті, в кожній окрузі голоси 22-ки і 18-ки з попередніх виборів у сумі не тільки не впали, але в дійсности всюди віддано на 11-ку значно більше голосів, як в 1928-ім році, зокрема в Золочівській, Тернопільській, Станиславівській, Кремянецькій, Стрийській і Луцькій виборчих округах. Треба тямити, що віддані *дійсно* голоси не стоять у ніякім відношенні до одержаних мандатів.

„*Окреме признання належиться мужам довіря 11-ки при голосуванні*. Це дійсно був *безпримірний героїзм* українських селян в тих відомих обставинах *виступати явно* в обороні чистоти виборів. Що це значило для українського малоземельного селянина, безробітного, господарсько залежного — про це нема що й говорити. Всі небезпеки, на які такий муж довіря наражувався, на кожнім кроці і при ріжних обставинах, — всім відомі. І все таки знайшлося тисячі селян, рішених і готових явно боронити народньої справи, йти на самім переді лави та брати на себе в першу чергу всі можливі з того прикрости і школи. Цей один примір героїзму селянської маси заслуговує на найбільший подив і товариську подяку цілої організації.

„Взагалі вибори остаточно показали, що марні є надії тих, котрі хотіли *весь український національний рух* звести до вузьких рямців тільки якоїсь одної „української партії“ або доповадити відносини до такого стану, в котрім до українства та його організацій можна булоб признаватися тільки потайки. Ці сподівання показалися даремними! Український трудовий нарід заявив отверто і масово при виборах, що він має відвагу ставити прилюдно вимогу повного права до життя і розвитку.

„Також завелись ті, котрі сподівалися, що в тих обставинах викличуть в українськім трудовім народі зневіру у *власні сили* і що таким чином вдасться їм народні маси відтягнути від української національної і соціяльної програми та притягнути його до віри в поміч чужих сил.“

# З життя Волині.

**Звільнення українських діячів.** З огляду на те, що слідчий судля знов не знайшов підстав до затвердження арешту (другий вже раз) українських діячів, вони всі вийшли на волю, а саме: Я. Кобилянський, Ів. Власовський, Ол. Ковалевський, В. Островський, Ів. Бондарук і С. Вишнівський. Вийшли рівнож на волю й селяни, що були разом з ними заарештовані. Бувші арештовані зложили скаргу прокураторові на неправне заарештування й цілком безпідставне примусове фотографування, відбиття пальців і занесення до картотеки злочинців.

**Побиття українських діячів.** 22. листопада на головній вулиці м. Луцька, в білий день, напала боївка на п. С. Вишнівського і його побила. 24. листопада на тій-же вулиці боївка напала на

---

**ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З 29. ЛИСТОПАДА 1930.**

АЛЬФОНС ДОДЕ. 68)

# МАЦІЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

Північ.

„Ні, це не вона, це її муринка. Це також мене здивувало, бо я не чув, щоби її повіз вернувся. Біла Зозуля пішла спати. Я чую за стіною булькотіння пляшки і осоружний рефрен „тольокототініян...“ Тепер вона хропить, наче маятник великого годинника.

А тепер послухай, як скінчилося наше сумне кохання.

Менш більш три тижні тому, горбун, її вчитель заявив, що вона може вже виступати в великих трагічних ролях і що він хотів би з нею і з іншими своїми учнями, зробити пробу.

Моя артистка була захоплена. Тому, що ми не мали ніякого театру, треба було змінити робітню одного з артистів на театральну салю і розіслати запрошення до всіх директорів театру в Парижі. Щодо першої песи, то після довгих дискусій, вибрали „Аталію“. З усіх пес репертуару горбуна, його учні знали її як найкраще. Щоби її виставити, досить було кілька доповнень і збірних проб. І так прийшло до „Аталії“. Тому, що Ірма Борель була занадто великою дамою, проби робили в неї. Горбун приводив щодня зі собою чотири чи пять худощавих дівчат, святочно-надутих, прибраних у кашміри за кілька франків і трьох чи чотирох бідаків в одягах з паперу і з головами па-ливод.

Проби відбувалися весь день з виїмком ранніх годин від 8—10-ої, бо хоча підготовки до вистави були в повному ході, артистка не переставала користати зі своїх приємних виходів. Ірма, горбун і учні працювали завзято. На два дні забули дати їсти папузі, а на молодого Дані-Дана ніхто й не звернув уваги. Коротко кажучи, все йшло якслід. Робітня була прибрана, сцена збудована, костюми готові, запрошення розіслані. Та ось на три чи чотири дні перед виставкою мала Еліясина, 10-літня дівчинка, сестрінка горбуна, занедужала. Що робити? Звідкіля взяти дівчинку, що могла би заступити її ролю? Всі захвилювалися. Тоді Ірма Борель звертається до мене:

— Дані-Дан, а може би ти взяв цю ролю на себе?

— Я? ви жартуєте? в моїм віці?

— Ну й мущина! але-ж хлопче, ти виглядаєш на 15 літ, а на сцені переодягнений і нашмінкований будеш мати 12. Зрештою і сама роля відповідає вповні типові твоєї голови.

Я надаремне боронився, мій коханий! треба було зробити те, що вона хотіла, як завсіди. Я такий без характеру...

Прийшло до вистави. Ах, якби я міг тепер сміятися, яке веселе оповідання я переслав би тобі! Ми рахували, що прийдуть директори театру „Жімназ“ і з державного. Тимчасом нас повідомили, що панове директори на цей вечір зайняті деінде і ми мусіли вдоволитися одним директором, притягненим в останній хвилині з передміського театрику. Позатим вся аматорська виставка не була найгірша. Ірма дістала багато оплесків. На мій погляд ця кубійська „Аталія“ була занадто емфатична, не була ніяким типом і говорила по французьки як еспанська сорока. Та щож? її приятелі-артисти не брали того так дуже суворо. Вона мала справжній костюм, зграбну ніжку, струнку шию. Більше їй не треба було. Щодо мене, то і я за свою типову голову мав великий успіх, хоч не такий, як Біла Зозуля в своїй німій ролі мамки. Бо таки треба признати, що голова муринки була більше типова як моя. Коли в пятій дії вона вийшла на сцену тримаючи в руці велику папугу (наша трагічна артистка хотіла, щоби її турок, її муринка та її папуга — всі брали участь в песі) і коли перевертала великими, кровожадними очима, вся авдиторія вибухла сальвою оплесків. „Що за успіх!“ — сказала Аталія, з сяючим обличчям.

Якимцю, Якимцю! я чую, що її повіз вертається. Ох! проклята жінка, звідкіля вона так пізно вертається? Невжеж вона забула про цю нашу страшну ранішну сцену? Я досі ще тремчу, згадуючи про це.

Двері зачинилися... Щоби тільки тепер вона не ввійшла сюди! Бачиш, яка це страшна річ мати за сусідку жінку, яку ненавидимо!“

I година в ночі.

„Вистава, про яку я тобі казав, відбулася три дні тому.

Ці останні три дні Ірма була весела, лагідна, ніжна, чарівна. Вона ніразу не била своєї муринки. Вона питалася кілька разів, чи маю від тебе які вістки, чи все ще кашляєш. А не можеш уявити собі, як вона тебе не любить. Я повинен був підозрівати щось.

Нині вранці вона ввійшла до моєї кімнати, коли била 9-а година. Девята година! Я ніколи її не бачив у цій порі в себе. Вона підійшла до мене і сказала з усміхом:

— Тепер девята.

А відтак святочним голосом:

— Мій друже, я тебе зраджувала. Коли я познайомилася з тобою, я не була вільна. Тоді коли ти ввійшов в моє життя у ньому займав своє місце вже інший мущина, той, якому я завдячую своє розкішне життя, своє безділля.— все те, що маю.

(Продовження буде.)

п. Власовського, голову „Просвіти" й тяжко його потурбувала. П. Власовського в непритомному стані внесли до аптики, а потім перевезли на його мешкання. Стан п. Власовського дуже поважний. В цій справі делеґація представників українських установ відвідала луцького старосту й запитала його, чи він є в силі обезпечити життя українських діячів і майно українських установ. Староста відповів, що він ужиє всіх заходів, щоб побороти анархію міського шумовиння, бо безкарність того шумовиння підважує авторитет влади. Але чи має п. староста на це досить сили — покаже майбутнє.

**Здемолювання українських установ.** 22. листопада, в 6. год. вечора, боївка в складі 15 осіб напала на помешкання Виборчого Комітету й „Сільського Господаря" і їх здемолювала. Присутній підчас нападу п. Островський випадково вийшов з цього нападу непотурбований.

**Телефон „275".** За пару днів до нападів усі українські установи в Луцьку систематично сполучувано з телефоном 275. Рішучо не можна було з ніким сполучитися. А згадане число кілька разів викликало п. Кобилянського вийти на вулицю назустріч своїй дружині, яка — мовляв — заслабла і просить її допомогти. Виявилося, що це був підступ боївки.

**Ограбування склепу „Нар. Торговлі".** В ніч на 22. листопада доконано влому до склепу „Народньої Торговлі", що міститься на базарі. Вломники господарювали цілком вільно, хоч в сусідстві мешкали люди, які не могли не чути, як розбивано камяний мур. Злодіїв досі не відшукано.

**„Кайданки".** В одному з чисел „Ниви" Певний, нападаючи на п. Власовського, писав, що на такого, мовляв, негідника — замало кайданок. Як відомо, підчас другого арешту п. Власовського закуто в кайданки, хоч він не робив жадного спротиву. Провадили в кайданках до вязниці українських діячів і в Кремянці...

**Провокатори.** Останні масові арешти українських національних діячів були оперті формально на доносах. Всі доноси підписані українськими призвищами. Один високий судовий достойник навіть здивувався, що стільки є між українцями денунціянтів. Узагалі по цілій Волині вештається чимало підозрілих людців, що найчастіше видають себе за еміґрантів, не працюють, а в той-же час добре живуть, в нічому собі не відмовляючи. Переважно вони відвідують українських діячів, прохаючи „допомоги" й дуже старанно відвідують українські установи. Є такі, що ніби привозять на продаж малюнки з Каліша, а місяцями не виїздять з Луцька. Є такі, що одним представляються як б. старшини української армії, другим як мужі довіря А. Лівицького, третім як правники, четвертим як члени закордонних українських організацій і т. д. Стережімся провокаторів! З провокаторами одна розмова — викинути за двері!

---

## З польської преси.

# Що для кого є несподіванкою.

„Ґазета Поранна" приносить 24-го ц. м. передовицю п. з. *„Кресова несподіванка"*, яку подаємо в дослівнім перекладі (включно з „малопольською" термінольоґією). Неодин наш читач, що має очі та вуха матиме враження, що все те, що бачив і чув за останні тижні тільки йому — снилося.

„Вислід останніх соймових виборів назагал не дав неочікуваних річей. Перемога ББ, як і поразка „Центроліву" були можливостями, з якими рахувались і перед обчисленням голосів. Може тільки значне зміцнення стану посідання „ендеції", яку перед двома роками засуджувано на смерть, було чимсь, що виходило поза межі передбачення провідників тієї ґрупи, як і її противників. Натомість є в виборчому білянсі позиція, яка зробила нам велику несподіванку, а саме вислід виборів на східних кресах.

„На жаль, не маємо точних цифр із останнього голосування, яких сума булаб відповідником до 1,262.634 голосів, здобутих перед двома роками українськими партіями у Малопольщі, на Волині, Поліссі і в східній частині люблинського воєвідства. Ми маємо тільки ріжницю мандатів: в р. 1928 здобули їх в 37 округах, а тепер тільки у 18, з яких 17 припадає на Малопольщу. Замість давніх 28, 1 на решту східних кресів (замість 9). Тамже цей дефіцит національних меншин виступив найяркіше, що зрештою відповідає вислідам голосування в окремих округах Волині і Полісся, де замість давніх тисячів та десяток тисячів голосів падали на листи національних меншин скромні сотні.

„Треба додати, що таку громогласну невдачу мали і націоналістичні листи, як і більшовизуючі. Чому?

„Очевидно у виясненні цього явища стрічаємо два протилежні і ріжні коментарі. З одного боку нас впевняють, що до такого висліду причинився „виборчий терор", а з другого, що на кресах дійшло до перемоги державної ідеї.

„З опінією про терор розправимось коротко. Якщоб він справді істнував і рішав, то передовсім цей терор заважив би на висліді у Малопольщі, де пацифікаційна акція, переведена саме перед виборами, облекшувала відповідну пресію супроти населення. Тимчасом саме тут стан посідання українців відносно утримався найліпше, про що свідчить 17 мандатів, здобутих на загальних 18. Мусіли бути і були інші причини, через які 5 округ Волині і Полісся здобули тільки одного посла, редукуючи свій стан посідання девятькратно.

„Реально беручи, з другого боку трудно припустити, що цей небувалий успіх Безпартійного Бльоку на східних кресах є обявом якогось наглого горожанського і державницького дозрівання тамошніх, переважно селянських виборчих мас. Такі процеси не відбуваються за два роки. Тисячі, які перед двома роками ішли сліпо за „Сельробом", не могли навіть при найбільш раціональній політиці, нагло прозріти і піти за голосом держави, недавно поборюваної, хіба, що ці елементи є пасивні та невироблені.

„І думаємо, що тут лежить вісь питання. Східні креси не стали нагло „державницькі", натомість визволились від всевладної диктатури антидержавних ґруп і партій та пішли за ідеєю, яка зуміла цю диктатуру зломити.

„З цього видно, які мілкі були здогадні політичні орієнтації на східних кресах, які мілкі та нетрівкі. Вистарчило, що найшовся хтось, хто зумів протиставитись дотеперішнім володарам селянських душ, щоби відібрати їм усю ману впливів і могучости.

„Вистарчило сміливо ступити в ці ряди радикалізму й темноти, щоби розвіялось ціле „клясове усвідомлення", яке голосив „Сельроб", та ціле „національне усвідомлення", рекламоване українськими націоналістами. Східні креси виявились білою картою, на якій пише той, хто вміє писати.

„Без сумніву ця ревеляція є потішаюча і повинна далі заважити на національній політиці держави. Виявляється, що проблема будім-то складна і трудна, є направду значно простіша. Виявилось, що фікцією є те, що досі думалось про силу та поступ протидержавної аґітації, а дійсністю виявилася конечність і пригожі умовини дальшої праці.

„Східні креси здобуто приступом і їх можна здобути для держави, що має сильний уряд та рішучу внутрішню політику. На східних кресах все ще можна зробити та надолужити, як і все втратити. Вислід залежить від того, хто і як кермує. Уряд маршала Пілсудського виявив себе першим здібним урядом до виконання великого і позитивного потягнення.

„Ці спостереження не цілком торкаються Малопольщі, де вищий рівень політичного вироблення українців та глибше вкорінена аґітація примушує пристосувати інакшу тактику. Тут проблема є дійсно складна і вимагає того, чого ми домагалися нераз: окремої, строго пристосованої до тутешніх умовин державної політики. Бо засоби, які вистарчили на Волині і Поліссі, тут можуть бути безуспішні. З тим фактом мусять числитися центральні чинники, збогачені досвідом останніх виборів".

Що сказати про такі міркування? Є в них цілі уступи писані так, немов би їх автор був екзотичним гостем, що приїхав на час виборів із Венезуелі або Тімбукту. Редактори „Ґазети Поранної" не знають причин, завдяки яким на Волині чи тут вийшло стільки послів, скільки вийшло! Наше населення є для них чимсь у роді калейдоскопу, який за кожним разом дає інший, несподіваний образ, залежно від того, як хто сильно ним потрусить. Дивно читати такі міркування у ґазеті, якої головним редактором є недавній довголітній директор поліції у Львові, який „знав навіть, що в траві пищить".

---

## Процес у Москві.

А. Т. Е. Риґа. Другого дня голосного процесу проти 11 інжинірів, обвинувачених у саботажі, візнавав підсудний Рамзін. Проти твердження головного прокуратора Криленка, Рамзін заявив, що не провадив жадних переговорів із закордоном та нафтовим маґнатом Детердінґом в справі збройної інтервенції проти С. Р. С. Р. Перебуваючи за кордоном Рамзін чув тільки, що ґрупа давних нафтових підприємців, які мають акції в Баку, є заінтересована в упадку радвлади.

—o—

## Жидівські справи.

### Посол Ґрінбавм про свої виборчі невдачі.

„Гайнт" містить статтю посла Ґрінбавма, який явно стверджує, що сіоністи програли вибори до сенату. Деякою потіхою є перемога листи ч. 12 у воєвідстві Лодзь, але це не зменшує ситуації та факту, що сіоністи програли вибори. Якщо при виборах до сойму можна було в тому сумніватись та потішатись, що сіоністи зібрали 300.000 голосів, то тепер це не можливе. Зовнішні обставини, які причинились до програної сіоністів, не можуть змінити її в перемогу.

Причиною невдач не є розбиття жидівського фронту. Одноцільний жидівський фронт не дав би жадних здобутків у соймових виборах, а при виборах до сенату забезпечив би може для жидів 2—3 мандати, але сіоністи на цьому не скористалиб нічого.

Щодо політичного значіння програних виборів, то ця програна вказує на ослаблення відпорности жидівських мас. Маси ці не здібні до боротьби за свої права, вони втомлені та пробують вживати лагіднішу тактику. Маси прагнуть щоби „борці народу" пішли в тінь, а керму політики взяли ті, що відразу здобувають щось реальне. Боєва політика сіоністів дістала смертельний удар. Сіоністам у Польщі вирвано з рук керму політичного життя жидівських мас. Ця керма переходить в руки сіоністів із „Малопольщі", які при виборах мали більший успіх. Боєва політика сіоністів та їхня співпраця з іншими національними меншинами закінчені.

### Справа мандату посла Ґрінбавма.

„Дос Юдіше Тоґблятт" пише, що дня 25 ц. м. відбулось засідання виборчого комітету ч. 17, на якому посол Ґрінбавм заявив, що резиґнує зі свого мандату на користь Фарбштайна. Це викликало бурю протестів прихильників Ґрінбавма, які заявили, що не для Фарбштайна вели вони завзяту виборчу аґітацію. Всеж посол Ґрінбавм заявив, що в цьому соймі працювати не може.

„Гайнт" пише, що більшість жидів не погодиться, щоби Ґрінбавм зрезиґнував з активного політичного життя.

---

## Що діється на Україні.

Риґа. А. Т. Е. В ріжних місцях української радянської республики появились повстанчі селянські ватаги, які виконують терористичні напади. Озброєні в кріси та ножі, повстанці нападають на рільничі комуни та сільські й окружні ради і розстрілюють комуністів. „Комуніст" пише, що в Тульчині вбито інспектора рільничих комун Брусіловського, в Дубовім Гаю на Полтавщині вбито голову комячейки Воронича, в селі Чарнецькім під Київом селяни замкнули в хаті предсідника ради Михайленка і підпалили хату, так, що Михайленко разом із родиною згорів у вогні. В Старицях Великих у Київщині вбито керівника реквізиції збіжжа Гірського. На Полтавщині в селі Буди вбито комуніста Пискуна.

Цікаве, що зброю для повстанців достарчують вояки червоної армії. До повстанців долучилось богато вояків. На Україні оперує тепер майже 20 повстанчих ватаг.

—o—

## Других заганяють в комуни, а самі до них іти не хочуть.

В „Червоній Ґазеті" читаємо:

I.

Член комісії сприяння хутора Маєвського, Славянської станради, Кузьменко Михайло, вважає себе за червоного партизана, а лишків хліба не здає і в хлібозаготівлі, як член комісії сприяння, не працює. Навпаки, Кузьменко зриває хлібозаготівлю. Він зібрав хуторян і заявив їм, що комісія сприяння розкладку зробила неправильно. Це тому, що його — „вовка в овечій шкурі" примушують здати свої лишки.

За бездіяльність і зрив хлібозаготівлі Кузьменка віддано до суду.

М. С.

II.

Громадянин Яремко хоч і у стовірці уповноважений, але чужим духом здорово заражений. Він і в колгоспі однією рукою працює, а другою власне господарствичко будує... А як там живуть: і нашим, і вашим... Він парнишка не промах, не зіває — стодвіркою заправляє, і свого власного коня має... Добренька там така конячина. На ній його дружина їздить на базар торгувати — молочко продавати! Це-ж виходить так, як одна баба робила: у церкві свічка і богові, і чортові ліпила: „Не смійтеся, не смійтеся із старої, казала вона, діти — хіба-ж я знаю, де буду на тім світі: чи до бозі у мякеньк руки, чи до чортяки на муки!..." Таку мабуть лінію і Яремко веде! Ой, де ти, правління колгоспу, — де?...

# Виборчі висліди до сойму.

### СКІЛЬЩИНА.

Вибори до варшавського сойму перейшли в громадах скільського повіту серед великого заінтересування українського громадянства, яке держалося незвичайно гарно. На загал відсоток голосуючих українців значно вищий, як в році 1928. Не зважаючи на велике болото і дощ, в день виборів спішили верховинці зі своїх розкиданих хат на село до виборчих льокалів, віддалених декуди й 8 км., щоби сповнити народній обовязок.

Одинка провадила агітацію в горах передовсім через пограничну сторожу, головно в Славську, де приарештовано і побито кільканацять невинних селян і жінок. Головним махером у *Славську* був якийсь пограничник Сокальський, який сам і при помочі двох жидків видирали насильно картки 11-ки,а втискали одинку. В *Опірці* ширив пострах і агітував завзято лісничий в добрах бар. Ґредлів Таборський, повітовий командант „Стшельца", який вже 11. XI. ц. р. в підпитому стані викрикував на залізничому дворці в Сколім до селян з *Лихоборі*, що буде стріляти українців, які голосуватимуть на 11-ку.

Про виборчі зловживання по інших селах подамо пізніше, куди слід.

Тут подаємо докладні виборчі висліди з 42 громад.

Українська листа дістала 14.774 голосів, одинка 3.439, сімка 58, 14-ка 2251, 22-ка 842.

В 1928 році українська листа мала всього 9.444 гол., а одинка 8.390. Як прийшлють висліди голосування ще трьох громад (Климець, Сможе і Тухолька), то одинацятка буде мати понад 15.000 голосів, значить: повних 6 тисяч більше, як в 1928 р.

Чому саме ми втратили аж два посольські мандати в 52-ій виборчій окрузі, про це тут не пишемо з уваги на цензуру. Але мусимо зазначити, що деякі наші провідники в інших повітах поставили особисту вигоду понад загальну справу і не влаштували у себе ні одного віча. Напр. Стрийщина. Для неї мабуть вистарчило те, що на кандидатських листах знайшлося аж 7 осіб з самої Стрийщини, так, що на кандидата Долинщини не стало вже місця на листі. А в Скільщині кілька охочих одиниць улаштувало 38 масових віч, полишаючи лише найсвідоміші і найбільше зорґанізовані села, які сподівань Повітового Комітету не завели.

В деяких громадах, як *Жупане, Козьова, Риків, Тисовець, Коростів* настала радикальна зміна і просто відворотне відношення між одинкою й українською національною листою в користь тої останньої. Вражає сильно мале число голосів на українську листу в *Опірці*. Але й не диво. Там треба було дійсно „дивільної відваги" ставати око в око зі згаданим в горі Таборським. Держати опірчан у темноті успішно помагає його швагер, місцевий парох о. Леонтій Юхнович, який зліквідував навіть недавно основану читальню „Просвіти", заявляючи письмом до філії „Просвіти" в Сколім, що в Опірці ніякої просвіти нема й не буде, а кооперативу оснувати з час за 50 літ, хоч громада має дуже гарний будинок, побудований на ту ціль зі збірок, присланих односельчанами-еміґрантами з Америки.

Два села в повіті, а саме *Синевідсько Нижнє* і *Вижлів*, віддали значну скількість голосів на листу ч. 22: перше 424 гол., а друге 144 гол. Сталося це мабуть наслідком підступу несовісних агітаторів, які представили цю листу як національну селянсько-робітничу. Щойно по виборах, коли вийшло на яву, що це була листа комуністична, були нарікання, але вже було запізно.

| Громада: | 11 | 1 | 7 | 14 | 22 |
|---|---|---|---|---|---|
| 1 Аннаберґ | — | — | — | — | — |
| 2 Волосянка | 456 | 29 | — | 24 | 9 |
| 3 Вижлів | 165 | 79 | — | 18 | 144 |
| 4 Грабовець Ск. | 141 | 2 | — | — | — |
| 5 Головецько | 393 | 24 | — | 2 | — |
| 6 Гребенів | 233 | 37 | 3 | 28 | 4 |
| 7 Жупане | 349 | 76 | — | 3 | 3 |
| 8 Карльсдорф | — | — | — | — | — |
| 9 Кальне | 202 | 40 | — | — | — |
| 10 Климець | — | — | — | — | — |
| 11 Козьова | 301 | 35 | — | 48 | — |
| 12 Коростів | 325 | 90 | 8 | 1 | 5 |
| 13 Корчин Шлях. | 214 | 47 | — | 2 | — |
| „ Руст. | 575 | 37 | — | 16 | 9 |
| 14 Крушельниця Шлях. | 330 | 17 | — | 11 | — |
| „ Руст. | 389 | 11 | — | 16 | — |
| 15 Лавочне | 204 | 174 | 1 | 56 | — |
| 16 Либохора | 257 | 58 | — | 23 | — |
| 17 Межиброди | 121 | 7 | — | — | — |
| 18 Опорець | 96 | 250 | — | 22 | — |
| 19 Орава | 310 | 52 | — | 37 | — |
| 10 Оравчик | 164 | 57 | — | 25 | — |
| 21 Підгородці | 1042 | 41 | — | 63 | — |
| 22 Плавє | 435 | 23 | — | — | — |
| 23 Побук | 388 | 15 | — | 3 | — |
| 24 Погар | 192 | 22 | — | 18 | — |
| 25 Риків | 180 | 8 | — | 6 | — |
| 26 Рожанка Вижна | 178 | 58 | — | 19 | — |
| 27 Рожанка Нижна | 268 | 58 | — | 16 | — |
| 28 Синевідсько Вижнє | 1391 | 318 | 4 | 182 | 11 |
| 29 Синевідсько Нижнє | 97 | 47 | — | — | 424 |
| 30 Сможе | — | — | — | — | — |
| 31 Сопіт | 420 | 13 | — | 2 | — |
| 32 Сколє | 485 | 916 | 42 | 1251 | 189 |
| 33 Стинава Вижна | 485 | 20 | — | 1 | — |
| 34 Стинава Нижна | 414 | 56 | — | — | — |
| 35 Славсько | 478 | 131 | — | 36 | — |
| 36 Тисовець | 57 | 32 | — | — | — |
| 37 Тернавка | 246 | 65 | — | 11 | — |
| 38 Тишівниця | 122 | 12 | — | 44 | — |
| 39 Труханів | 580 | 47 | — | 2 | — |
| 40 Тухля | 283 | 230 | — | 66 | — |
| 41 Тухолька | — | — | — | — | — |
| 42 Урич | 473 | 30 | — | 60 | — |
| 43 Хащоване | 102 | 52 | — | — | — |
| 44 Хітар | 308 | 76 | — | — | — |
| 45 Ямельниця | 421 | 11 | — | 4 | — |
| 46 Ялинковате | 185 | 55 | — | 5 | — |
| 47 Камінка | 355 | 32 | — | — | — |
| 48 Феліцієнталь | — | — | — | — | — |

### ЗБОРІВЩИНА.

Вибори в Зборівщині випали надсподі́вано добре, коли взяти під увагу всі передвиборчі практики. Як уже згадувалося в „Ділі", на кілька днів перед виборами переведено у нас з нагоди ярмаркового дня масові ревізії за картками ч. 11. й арештовано в *Зборові* кілька осіб та забрано весь запас нумерків. Другого дня по переслуханню суд звільнив усіх арештованих і звернув сконфісковані картки. Одначе зараз-же поновно тим людям поліція забрала картки, мотивуючи, що робить це на поручення староства. Коли особиста інтервенція повновласника листи п. О. Маланчука нічого не помогла, він був змушений того самого дня вислати телеґраму до воєвідства в Тернополі, з проханням видати поручення звернути нумерки. І справді другого дня староство звернуло нумерки, одначе це була вже припізнена пора, а в додатку села, довідавшись про ревізії й арештування, почали пасивно ставитись до виборів. Сам день виборів не обійшовся без пригод: арештування мужів довіря, явна аґітація за одинкою і роздавання карток ч. 1. навіть у льокалі, страшення; що коли люди не опамятаються, то прийдуть посли „в чорних шапках", що мало означати експедиції, було на порядку дня, а навіть бувало й таке, що виборча комісія находила в урні богато пустих конверт. А проте, як свідчить поданий нижче виказ, на листу ч. 11. впало 8.790 на ч. 1. — 2.987 голосів, що становить 34 проц. у відношенні до листи ч. 11. В додатку слід зазначити, що „русскі", які в зборівськім повіті мали двох кандидатів на послів з лиґи ч. 15., потерпіли велику невдачу, здобуваючи заледви 884 гол.

Вислід голосування з 37 громад, які тяготіють до Зборова, представляється так:

| Громада: | II. | I. | 15 | 23 | 25 | 22 | 4 | 7 | 14 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Годів | 312 | 152 | 31 | — | — | — | 2 | 6 | 1 |
| Волчківці | 315 | 70 | 3 | — | — | 10 | — | — | — |
| Кабарівці | 184 | 140 | 106 | — | — | 39 | — | — | — |
| Яцківці | 162 | 70 | — | — | — | — | — | — | — |
| Хоростець | 239 | 35 | — | — | 46 | — | — | — | — |
| Мшана | 379 | 44 | 3 | — | — | 3 | — | — | — |
| Плауча Вел. | 783 | 123 | — | — | — | — | — | — | — |
| Красна | 261 | 25 | — | — | — | 1 | — | — | 15 |
| Кудобинці | 124 | 28 | 73 | — | — | — | — | — | — |
| Кудинівці | 216 | 82 | 40 | — | — | 10 | — | — | — |
| Волосівка | 474 | 42 | — | — | — | — | — | — | — |
| Озерянка | 172 | 103 | 23 | — | — | — | — | — | — |
| Жабинь | 221 | 51 | 2 | — | — | — | — | 7 | — |
| Заруде | 133 | 89 | 5 | — | — | — | — | — | — |
| Хоробрів | 113 | 55 | — | — | — | — | — | — | — |
| Августівка | 370 | 70 | — | — | 1 | — | — | — | — |
| Беримівці | 92 | 34 | 184 | — | — | 15 | — | — | 1 |
| Ярославичі | 234 | 135 | — | — | — | 35 | — | — | — |
| Монилівка | 289 | 48 | 6 | — | — | 17 | — | — | — |
| Плісняни | 21 | 120 | — | 16 | — | — | — | — | — |
| Серверини | 213 | 69 | — | — | — | — | — | — | — |
| Білківці | 155 | 88 | — | — | — | — | — | — | — |
| Метенів | 103 | 46 | 113 | 16 | — | — | — | — | — |
| Коршилів | 265 | 57 | [illegible] | — | 3 | 1 | — | — | — |
| Богутин | 369 | 71 | — | — | — | 1 | — | — | — |
| Торгів | 200 | 30 | — | — | — | — | — | — | — |
| Данилівці | 359 | 27 | — | — | — | 1 | — | — | — |
| Травотолоки | 260 | 57 | 7 | 2 | — | — | — | — | — |
| Славна | 129 | 49 | 50 | 17 | — | — | — | — | 5 |
| Вірлів | 52 | 113 | 103 | 40 | — | 13 | — | — | — |
| Ярчівці | 327 | 83 | — | — | — | 224 | — | — | — |
| Присівці | 265 | 80 | 19 | — | — | 39 | — | — | 2 |
| Цецова | 129 | 49 | 8 | — | 33 | — | — | — | 11 |
| Чопушани | 158 | 250 | — | — | — | 5 | — | — | — |
| Млинівці | 173 | 166 | 95 | 4 | — | 10 | — | — | 14 |
| Манаїв | 468 | 57 | — | 24 | — | 1 | — | — | — |
| Тустоголови | 98 | 170 | 5 | — | — | — | — | — | — |
| | 8790 | 2987 | 884 | 119 | 83 | 434 | 2 | 13 | 50 |

## Посол С. Біляк на волі.

**В четвер 27. ц. м. випущено з львівської слідчої тюрми на волю посла УНДО д-ра Степана Біляка, з тим, що він відповідатиме перед судом з вільної стопи за злочин з § 65.**

## Ґоркий про процес у Москві.

„Тасс" містить статтю Ґоркого, в якій він звертається до пролетаріяту світа із закликом боронити С. Р. С. Р. перед контрреволюцією, яка заливає радянські держави, як це доказує останній процес у Москві. Ґоркий твердить, що інжиніри, яких у Москві судять, були тісно звязані з російською еміґрацією. У відношенні до ворогів, більшовики мусять вживати терору, бо інакше радвлада упалаб.

# ОСТАННІ ВІСТИ

### МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ОТВОРИТЬ СОЙМ

Перше засідання сойму, що відбудеться найправдоподібніше 9. грудня, отворить марш. Пілсудський, що відчитає відручне президентове письмо. Тому він до того часу не зречеться премієрства, а після отворення сойму буде зголошена димісія кабінету. Премієром буде Славек.

### ВИЙШЛИ НА ВОЛЮ.

Б. посли Ліберман, Дембський та Вітос вийшли на волю за кавцією, яку зложили їх рідні. Вони приїхали у Варшаву. Ліберман хорий на нирки і мусітиме лікуватися. Путек вийде на волю за кавцією 5000 зол. „Кур. Варш." повідомляє, буцімто ті 4 б. посли не будуть уже брати участи в політ. житті, а ті, що вибрані послами, зречуться мандатів.

### ПРЕЗИДЕНТ РАДОМЯ ПЕРЕД СУДОМ.

Дня 28. листопада в Радомі зачинається розправа проти президента Радомя та кільканацятьох радних, які на засіданні м. ради запротестували проти вязнення 5. послів у Бересті.

### САМОВБИВСТВО СУДДІ?

Поїзд, що їхав зі Стрия до Львова, у віддалі 1 км. від Стрия, переїхав 54-літн. суддю стрийського окр. суду Ів. Лучаковського. Невідомо, чи то було самовбивство, чи нещасливий випадок.

### ВБИВСТВО.

В ночі 26. листопада їхав фірою до Богатковець (пов. Підгайці) співвласник тамошніх дібр Йосиф Войцеховський. Коли переїздив лісом, вистрілив хтось і вбив Войцеховського на місці. Поліція веде слідство.

### ЗА НАМАГАНЕ ВБИВСТВО.

Львівська поліція арештувала помічника крамниці „Радіо та світло" Венґлінського, що стріляв до свого шефа. Арештували і його спільників Кухмана та Троця.

### ВБИВ ШИЛОМ.

У Клепарові 16-літні Ганьчень, Андрейчук і Каворовський напали на своїх ровесників Непша, Павлося та Калявського. Ганьчень вбив Непшові шило в голову, а Калявського побив до крови палицею по голові та заломив йому череп. Калявський помер у шпиталі, Непш із шилом у голові втік, а побитий Павлось лікується дома. Молодих убийників арештували.

### ПОЖЕЖІ.

У Підсадках біля Львова згоріли будинки Ів. Березовського й Ілька Торби. Шкоди є на 8000 зол. — У Селищах-Бретгаймі (пов. Надвірна) згоріла хата, стайня, стодола із живим і мертвим інвентарем війта Йос. Гійка. Шкоди є на 58.000 зол. Пожежа повстала мабуть із підпалу.

### РОЗШАРПАНИЙ ЗАЛІЗНИЦЕЮ.

Біля залізничої стації Каменебрід (коло Львова) товаровий поїзд розірвав віз 60-літнього господаря Гринька Сенаряка зі Завадова (пов. Яворів). Сенаряк і коні згинули на місці.

### ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

На залізничій стації в Потуторах підчас пересування мішаного поїзду наслідком зударення особових ваґонів із вантажними було ранених пятьох людей. Ушкоджений теж службовий ваґон. Катастрофу спричинив машиніст, що не зважав на сиґнали робітників, які пересували поїзд.

### ЗАСИПАНІ ЗЕМЛЕЮ.

У Слобідці (пов. Бережани) земля засипала 35-літню Марію Томашівську та 37-літню Анну Мудру, як набирали піску до мішка. Томашівська згинула на місці, Мудрій земля зломила руку. — В Струсові (пов. Теребовля) глина засипала 13-літню Ів. Бойко, коли набирала глину. Дівчина згинула на місці.

### 5 ТРУПІВ У ЧОВНІ.

На Німані біля Столпців рибалки задержали човно з трупами 3 застрілених більшовицьких вояків і двох цивільних людей. Рибалки затопили човно разом із трупами.

# Страх і журба ендеції.

Вшехпольський „Львовскі Курер Поранни" шукає сензацій, де може. У 384 числі задрукував усю сторінку статтею п. з. „Революційні статті „Діла" з таким дивним підзаголовком: „Оферта на адресу „санаційної більшости". Ця оферта — це кілька наших теоретичних передовиць з останніх днів: „Є вже нині фактом — читаємо там, — що становище „Діла" треба вважати виразною офертою, складеною в напрямку ББ".

Видко, що „Львовскі Курер Поранни" має політиків, які скінчили курс подвійної бухгальтерії і знають, як складати по купецьки оферти. Як жаль, що такі люди не стоять при владі! Тоді може вони бодай... не конфіскували би нам наших „оферт", які з погляду теперішньої влади є — непенаурні! Якаж це мізерна „оферта" напр. у вчорашньому числі „Діла", коли всю найбільш есенціональну частину передової статті — сконфісковано! Факт цієї конфіскати може бути великою потіхою для ендеції, яку — так і видно — смертельно перелякало марево „оферти". Не бійтеся!...

# Ревізії й арештування.

### ЯВОРІВ.

Дня 22. листопада ц. р. — отже в суботу, перед виборами до сенату — приїхав до Яворова відділ поліції зі школи в Мостах Вел. в кількости 30 осіб під проводом поліційного старшини й негайно, при співучасти поліції з Яворова, приступив до ревізії по українських товариствах і приватних особах. Ревізії тривали від полудня до 7. год. вечора і відбулися в складі Повітової Торгов. Спілки, її склепі, в кооперативній пекарні, в Народньому Домі, в кредитовій кооперативі „Народній Дім", в льокалі Церковного Брацтва міської церкви, в читальні „Просвіти" в місті, у філії і склепі „Сільського Господаря", в льокалях філії УКТОДІ, „Союзу Українок", в канцелярії Повіт. Торгов. С-ки, у філії Т-ва „Просвіти", в буфетовій кімнаті читальні, в ремісничім Т-ві „Гаразд", в канцелярії адвоката д-ра Фільца Михайла, у д-ра Галущака, в Хрхаліса Остапа, в районовій молочарні, в Баланди Осипа, Харамбури Романа й ін. В декого, як напр. в Кесли А., Булана Петра, Харамбури Семена переведено також дуже строгі особисті ревізії, шукаючи чогось навіть під підшивкою. Крім кількох виборчих летючок, якоїсь давної пластової газети та карточки з видом панцирника, на якім було видно назву „Вільна Україна" (від Харамбури Романа) нічого не забрано. В день виборів до сенату ця поліція робила службу в місті при виборчих льокалях.

### ЧОРТКІВЩИНА.

Дня 5. листопада арештовано у Львові Омеляна Тарнавського, студ. прав, після переведення ревізії в його мешканні, хоча нічого підозрілого у нього не найдено. Арештованого відставлено до тюрми в Чорткові, де він сидить ще досі навіть точно не переслуханий. Передше переведено 3-годинну ревізію в домі його батька, о. Якова Тарнавського, пароха **Улашковець** (дня 26. вересня ц. р.).

Дня 20. листопада ц. р. привезено також до чортківського суду о. Івана Бриковича, пароха з **Кривенького**, пов. Копичинці й посаджено в тюрмі.

Вкінці довідуємося, що дня 25. листопада ц. р. спроваджено також до чортківської тюрми Антона Івахнюка, студ. фільос. у Львові, якого старшого брата, о. Миколу Івахнюка, пароха в **Джурині**, пов. Чортків, випущено недавно на волю.

### БЕРЕЖАНЩИНА.

Дня 22. XI. арештовано в **Плаучі Вел.** о. Юхновича Михайла й перевезено до слідчого арешту в Бережанах. Закидують йому виголошування „антидержавних проповідей".

### ВИЙШЛИ НА ВОЛЮ.

Минулого тижня випущено на волю зі станиславівської тюрми Івана Мурина з Рогатина, якого були арештували під замітом збирання протидержавних матеріялів і протидержавної роботи.

Дня 19. ц. м. вийшли із Бриґідок на волю студенти унів. Михайло Колодзінський і Степан Охримович, які перебували в арештах від 13. жовтня.

Після десятитижневого перебування в ходорівській і бережанській тюрмі вийшов на волю 26. XI. Микола Гулей, абсольвент теол., який складає дуже щиру подяку Впр. деканові Бачинському Евв. в Бережанах і Всеч. о. пароховї Я. Довгому в Ходорові за дуже дбайливу опіку за ввесь час перебування в тюрмі

## НОВИНКИ

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (265) число „Діла" сконфісковано за частину передової статті „Засадничі речі" (два уступи в середині) і за початок другої статті (три уступи) п. з. „Сумерки божків". Це вже 32-а з черги конфіската нашого органу в цьому році.

— **Ревізії.** Слідчий виділ у Львові перевів ревізію у Йос. Николишина, студента фільософії (Супінського 21). Йому закидає поліція, що дня 2. листопада розкинув біля Преображенської церкви протидержавні летючки.

— **Голодівка політичних вязнів.** Пишуть нам з Бережан: Понад 130 політичних вязнів бережанської тюрми розпочали 23. листопада ц. р. голодівку, домагаючись прискорення слідства і випущення на волю.

— **Як це назвати?** У числі 262 „Діла" з 25. ц. м. помістили ми новинку про те, що артист В. Блавацький, який працює в трупі дир. Й. Стадника перейшов на режісера до театру Карабіневича. Звістку цю передала особисто в редакції жінка п. Карабіневича; на підставі такої-же її інформації помістив дотичну статейку „Новий Час". Тимчасом нині дістаємо листівку від арт. В. Блавацького, який прохає нас спростувати цю звістку як зовсім неправдиву, пишучи: „Це якесь прикре для мене непорозуміння, бо я в театрі Стадника і зовсім не збираюся звідси відходити". Чи інформація жінки п. Карабіневича є черговою американською реклямою цього крикливого театрику чи наслідком таких ідеальних відносин у ньому, що сама дирекція не знає, хто є там режісером?

— **Як почувалися?...** Пишуть нам з Комарна: Заходом всіх польських товариств відбулася у нас забава, дохід з якої обернено „в одповедзь Тревірануcові". Забава відбулася під протекторатом старости і ось на ту забаву понамичкувалили й наші українці: о. С. Шеремета з жінкою, судя Убогий з жінкою і судя Шумило. А на святі польської державности в дні 11. листопада явилися знову ж ті самі українські громадяни, при чому до них долучилася ще й п-і Шумилова. Цікаво, як ті наші громадяни тоді почувалися?

— **Як заступник війта політикує.** В Старім Селі відбувалась забава пожежної сторожі, яка не подобалась заступникові війта Романчукові тому, що там бавились і українці. Пан заступець перешкодив забаві, сконфіскував українцям інструменти та ще і вдарив одного музиканта клярнетом, викрикаючи, що це за те, що музиканти голосували при виборах на листу ч. 11. Після цього Романчук примусив музикантів заплатити по 5 золотих, не знати за що. Можеб так компетентні чинники в старостві Бібрка вглянули в цю справу, щоби пан заступець не робив на забаві політики і не переслідував хлопців за те тільки, що вони законно голосували на кого хотіли, а деякі з них взагалі не голосували, бо ще замолоді. Інструменти забрано в Олекси Мокрого, Олекси Дацкова і Валенського.

— **Комуністи перед судом.** Як подає „Дзеннік Людови" у Седльцах почався процес проти 24 комуністів, обвинувачених у державній зраді. Першого дня розправи комуніст Глушка, підчас переслухання агента поліції, крикнув на салі: „Геть із катом!", а комуніст Метера пробував виголосити антидержавну промову, але йому відобрали голос.

— **Убив ножем наречену.** Володимир Журавель, 21-літний парубок із Тучап у Яворівщині хотів женитись із старшою і біднішою від себе Катериною Лупик і вона деякий час годилась піти з ним перед престол. Але згодом родичі Журавля спротивились цій женячці, радили синові оженитись із багатшою дівчиною, та і сама Катерина почала щось крутити і дала Журавлеві гарбуза. Журавель щераз просив Катерину вийти за нього заміж, а коли вона висміяла його, Журавель вдарив її ножем в груди і вбив на смерть. При першій судовій розправі вбивника засудили на смерть, але після спротиву оборони Журавля судили на днях щераз і засудили на 2 і пів років вязниці, бо виявилось, що і Катерина була не без вини у цій справі та що Журавель виконав злочин, не маючи наміру вбити Катерини.

— **Під колесами поїзду.** В Лодзі скоївся такий випадок: Служниця Марія Ковальська ішла із 5-літною донечкою своєї господині Щепанської до склепу і переходила через залізничий шлях. Хоч бачила, що наближається поспішний поїзд, пробувала перебігти через шлях, впала під поїзд і згинула разом з донечкою своєї господині.

— **Батько втопив божевільного сина.** Федір Жук із села Орла в повіті берестейськім мав сина Степана, який з дитинства був умово хорий. Мати божевільного сина дуже прикра річ і батько порішив позбутись його: він звязав синові руки і ноги та втопив його в ріці Буг. Трупа зловили селяни і покликали поліцію, яка арештувала жорстокого хоч нещасливого батька.

— **Німецька критика про Івана Кепуру.** Як відомо, польська критика робила співакові Кепурі нечувану рекляму і навіть порівнувала його із співаком Карузом. Після останнього виступу Кепури в Берліні берлінська преса пише про цього польського співака ось що: „Що правда, Кепура має голос зількома тонами сильної барви і часом нагадує великих співаків. Але порівнувати його з Карузом, то просто хула. Карузо мав голос і вмів співати, а Кепура володіє голосом зовсім як ділетант. Віддих, емісія, фразування Кепури є хибні від початку до кінця. Для музикальних людей концерт Кепури був правдивою мукою. Його міміка була невичерпаним джерелом гумору: Як смішно він впевняє в своїм коханні, як витягає голову! Такого комічного видовища не дав нам ще жадний тенор. Жаль було пяніста Сандора, який мусів брати участь в тім малпячім видовищі". Польська преса дуже обурена на берлінських рецензентів.

— **Поляк під ґільотиною.** Поляк, робітник Дасковський, який перебував у Франції, утратив у фабриці працю і за це застрілив директора фабрики. За це засудили його на смерть і на днях у місті Мец присуд виконано при помочі ґільотини. Перед шафотом Дасковський просив, щоби за його гроші купити вінок і покласти на його гріб. Його просьбу виконано.

— **Внук Міцкевича дістав майно.** В 1863 р. царський уряд сконфіскував майно родини Адама Міцкевича у Виленщині та розпарцелював його між росіян. Сталось це за участь членів родини Міцкевича у повстанні проти Росії. На днях Найв. Суд у Варшаві розглядав справу цього маєтку в селі Дусінентах і передав його родині Міцкевича.

— **І німецьким послам зменшили дієти.** Як подає німецька преса, конвент сеніорів райхстаґу ухвалив проект зменшення посольських дієт із 750 марок на 600 марок місячно.

— **Повені в Німеччині.** Через великі дощі та відталь деякі ріки в Німеччині прибули так, що залили кілька сіл. Містечко Найвід над Реном опинилось частинно під водою. Ріка Мозера наробила багато шкоди.

— **Населення Зединених Держав.** Як говорить статистика, Зединені Держави Північної Америки мають тепер 122,175.000 населення. В 1917 році Зединені Держави мали 17 міліонів населення менше, як тепер.

— **Письменники на услугах червоної армії.** „Красная Газета" пише, що радвлада приступила до мілітаризації письменників, які мусять належати до військового приспосіблення, бо інакше не вмітимуть популяризувати у своїх творах червону армію на оборону СРСР.

— **Залізничі катастрофи в СРСР.** Під Брянськом на північному Кавказі була катастрофа, де згинуло пять осіб. Коло стації Луга в залізничій катастрофі згинуло 15 осіб.

— **Смерть дослідника бігуна.** В Осльо помер відомий дослідник північного бігуна Оттон Свердруп, який відбув кілька подорожей на бігун разом із Нансеном та раз сам кермував експедицією. Помер у 74 році життя.

— **Перша виставка української аматорської фотографіки** відбудеться невідкличне в часі від 8—14. грудня 1930 р. в залі „Академічного Дому", вул. Супінського 21. Виставка будить загальне заінтересування, так що треба сподіватися великої фреквенції українського громадянства.

# З кіна.

### Кіно „Лев": „На лавці ганьби".

Після „Великої Паради" і ще двох (не більше!) великих пацифістичних фільм, на які склалися найкращі сили автора та режісера, всі інші на цю тему — замазане полотно, змішка сліз і болота. Фільма під бульварним заголовком „На лавці ганьби".(?) має підзаголовок: „Після гармат — який злочин більший: з кохання чи з наказу?" Проблема менш-більше така, як спитати: „після обіду, що краще: помаранча чи помаранчеве кімоно?"

Жарт-жартом. Маємо тут банальний спосіб переплетення трагедії героя із промовою оборонця на судовім процесі, жахливі сцени на фронті підчас світової війни і мало оригінальну пацифістичну нотку, чи не запозичену живцем із повісти Ремарка. Але на салі чути хлипання; справді важко боронитися перед образом деяких сцен. Кіно, так само як алькоголь: коли хто вживає їх постійно, або щораз більше ослаблює свою вражливість супроти них, або цю вражливість щораз більше гартує. Саме тоді, коли одні плакали, інші мусіли питати себе: чому герої тонової фільми починають співати у найтрагічніших хвилинах, коли найкраще повинні би мовчати.

ч. р.

—o—

# На могилу бл. п. Осипа Янова.

**(Посмертна згадка.)**

Поважний гурт нашого старшого й молодшого громадянства відпровадив у вівторок 25. листопада ц. р. на вічний супочинок бл .п. **Осипа Янова**, см. професора академічної гімназії у Львові.

Покійник родився у Довголуці, стрийського повіту, в сімї дяковчителя та втратив рано батька і сам власними силами перебивався крізь життя вже від 4. народньої кляси, удержуючись, як відзначаючий ученик і дуже добрий інструктор, з лекцій. Одначе це не спиняло його перед участю в громадянському житті. Як гімназійний ученик був він діяльним членом тайного шкільного кружка, а як студент університету виділовим студентської організації „Ваґра" у Львові.

З його молодих літ слід підчеркнути прояв великої його товариської солідарности й характерности. Коли він саме ладився до матури, шкільна влада розвязала його клясу у звязку з традиційним у Стрию нелеґальним придбанням матуральних тем і зарядила нові вписи. Тоді Покійник, вірний товариській постанові, що або всі будуть приняті або ніхто не запишеться, не скористав з приняття до школи і здавав матуру щойно по феріях в чужій гімназії.

Серед тяжких злиднів найшовся по матурі у Львові та переборовши всі труднощі, покінчив університет і став учителем ґімназії в Самборі, а пізніше у Львові і в Ярославі. В тім місті розвинув він дуже живу й успішну орґанізаційну працю на товариськім та освітнім, господарськім і політичнім полі, завдяки якій на наших західних окраїнах зацвило буйне народне життя. Праця його найшла таке признання серед загалу, що місцеве громадянство бажало наділити його мандатом до б. австрійського парляменту. Та він добровільно — знова для солідарности — зробив місце представникові другої части виборчої округи і цей став послом, а бл. п. Янова перенесли в службовій дорозі до академічної ґімназії у Львові, щоб позбутись його з Ярославщини. Тут працює він далі в ґімназії і в звязаних з нею установах, поки тяжка недуга не примусила його покинути школу.

Незвичайно дбайлива опіка його вірної дружини продовжила йому життя на кілька років та врешті орґанізм, виснажений тяжкою працею й недостатками молодости, не міг опертися і він закінчив своє нелегке життя, полишаючи в тяжкім жалю жінку і двоє дітей: сина Володимира, студента фільософії, та молодшу донечку Аню, ученицю ґімназії. В. Й. П.!

# Дописи.

ПЕЧЕНІЖИН. **(Прощання заслуженого громадянина).** Дня 2. листопада ц. р. прощала Печеніжинська громада в домі тут. читальні „Просвіти" свого громадянина, священика о. Пельвецького Антона. Досить велика саля не могла помістити зібраних, тому люди мусіли під вікнами слухати промов бесідників і хорових та музичних продукцій. Іменем кооператив: молочарської, споживчої і кредитової прощав о. Пельвецького Андрійович Осип, іменем чит. „Просвіти" і кружка „Рідна Школа" п. Самокешин Іван, іменем Т-ва „Сокіл" п. Віщук Іван, а п. Ткачук Федір від громадянства. Підчас промов було чути на салі, як дітвора „Рідної Школи" та її родичі плакали, бо справді о. Пельвецький був щирим опікуном тої установи. Не був він довго у нас, бо заледви три роки, а за той час своїм патріотизмом і працею зумів зеднати ціле громадянство, котре висунуло його як голову всіх своїх товариств. У товариствах працював о. Пельвецький щиро, за що й винагороджувано його ревізіями й арештами. Наша громада стратила з відходом о. Пельвецького робітника-патріота, а, на жаль, нема кому його заступити. Є у нас кількох інтеліґентів, та вони так відчужилися від наших товариств, що навіть дітей своїх не посилають до „Рідної Школи", хоч це повинно бути їх обовязком.

# ШАХИ.

**Турнір за мистецтво Львова.**

З початком грудня 1930 р. починається шаховий турнір за мистецтво Львова між найліпшими шахістами, що відбувається в каварні „Севіль" від половини жовтня ц. р. Хто вийде побідником в цих змаганнях — покищо не відомо. Найбільше виглядів на мистецтво мають: Айдельгайм, Фрідман, Помагачі і С. Попель і вони мабуть возьмуть 4 перші нагороди.

Рівночасно з цим турніром відбуваються ліґові розгривки за клюбове мистецтво Львова. ЛКШ, що вже має запевнене 1-ше місце, дістане мандрівну нагороду на 1931 рік. Товариство Українських Шахістів (ТУШ) поправило в другій турі цих змагань своє становище. Сокіл II. злетів нижче, а його місце заняв ТУШ. Порівнюючи висліди мечів першої і другої тури, завважується з вдоволенням, що цим разом ТУШ береться поважніше до роботи. Виграє з Гетманом і Кадуром у відношенні $6^1/_2$ на $3^1/_2$ (в попередній турі оба ці мечі покінчилися вислідом 5:5), тратить — що правда — з Чорними 2 пункти, а з Ґоньцем $2^1/_2$, та за те бе військових (ВКШ) 10:0, а в програних мечах з ЛКШ ($7^1/_2 : 2^1/_2$) і Гелмом (($6^1/_2 : 3^1/_2$) осягає кращий вислід, як у першій турі. До кінця розгривок остають ще дві рунди. Під цю хвилю табеля виглядає ось як: ЛКШ $133^1/_2$ п., Гелм 115 п., ТУШ 95 п., Сокіл 79 п., Кадур $77^1/_2$ п., Гетман $74^1/_2$ п., ВКШ 66 п., Аматори 53 п., Чорні $47^1/_2$ п. і Ґонец 29 п.

Т-во Українських Шахістів розвивається чимраз краще. Куплена ним фахова бібліотека є найбогатшою у Львові з ділянки шахів, бо має ок. 100 томів новішої шахової літератури. Члени клюбу сходяться 4 рази в тиждень, а саме: в неділю, второк, четвер і суботу в каварні Народної Гостинниці і в ці вечорі секретар та скарбник Т-ва приймають вписи нових членів. У половині січня 1931 р. задумує Виділ ТУШ влаштувати турнір за мистецтво українського Львова з вартісними нагородами. Є надія, що цим разом до турніру зголоситься більше учасників, як минулого року.

# Нові книжки й журнали.

**Андрій Чайковський: СОНЦЕ ЗАХОДИТЬ,** історична повість з часів зруйнування Січи. збірка, видання „Просвіти", ілюстрації Святосла-

**Богдан Лепкий: ПІД ЯЛИНКУ,** різдвяна збірка, видання „Просвіти. ілюстрації Святослава Гординського, стор. 110.

# Жертви

**на будову шпиталю ім. Митр. Андрея.**

**Виказ 16.**

Зложили: 680 зол. дек. ур. Новоселиця, 572 зол дек. ур Збараж, 14 зол. дек. ур. Янів, 115 зол. дек. ур. Стрий, 100 зол. д-р Степан Федак. По 50 зол.: пар. ур. Винники, дек. ур. Янів, церква Преображения — Львів, пар. ур. Мізунь Старий і „Власна Допомога Свящ." — Львів; 45 зол. пар. Устинва, 40 зол. чит. „Просвіти" Рятів, 40 зол. пар. ур. Бабинці Дол., 30 зол. пар. ур. Бібрка, 28 зол. пар. ур. Чесники, 25 зол. молоч. спілка „Рай" — Потиличі, 20 зол. Тома Теліщевський — Львів, 12 зол. о. Ст Городецький — Липиця Дол., 11 зол. пар. Волоське Село. По 10 зол. Гриць Кульчицький, інж. Л. Корнелля, Петро Ґедемей, Марія Ярош — Львів, пар. ур. Рахиня і тов. „Надія" — Кукизів. 19 зол. пар. ур. Дідушиці Малі, 8 зол. пар. Гаї Дідков., 11 зол. пар. ур. Гаї Старобр. По 5 зол.: пар. ур. Махнівці, церква Братків, Р. Будзінська, церква Залуже, Евфрозина Мацко — Львів і Леонтина Вертипорох — Сідець. По 3 зол.: о. М. Вітик, пар. ур. Дідківці, пар. ур. Белзець. По 2 зол.: Осип Сидорак, Петро Гавс — Крукеничі, о. Кравчук — Неґівці, пар. ур. Мужилів, Кубай Гриць — Тростянець і Дмитро Данилюк — Львів.

# Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 27. листопада ц. р. масло пріма експортове солене 4·90 зол. масло пріма бльокове несолене 4·90 зол., літра молока 0·34 —·— сотиків, літра сметани 1·70 зол., копа яєць 12·30—12·50 зол.

# ОГОЛОШЕННЯ

## Театри.

**Великий Місьний Театр:**

Пятниця, 28. листопада театр нечинний з причини ген. проби „Кордіяна".

Субота, 29. листопада, год. 7·30 веч. „Кордіян" Словацького, премієра.

Неділя 30. листопада год. 3·30 попол. „Фіялка з Монмарт"; год 7·30 вечором „Аїда", опера Вердія.

**Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):**

Пятниця, 28. листопада, год. 7·30 веч. „Корневільські дзвони", опера Плянкета.

Субота, 29. листопада год 7·30 веч. „Корневільські дзвони".

**Малий Місьний Театр:**

Пятниця, 28. листопада, год. 7·30 веч. „Перфуми моєї жінки".

Субота, 29. листопада, год. 7·30 веч. „Перфуми моєї жінки".

**Театр Новин** (в салі кіна „Кольосей"):

Пятниця, 28. листопада, год. 7·30 веч. „Опікуся Амалією. Знижки важні.

## Кіна.

**АПОЛЬО:** Звукова фільма: „Голос серця".

**ГРАЖИНА:** Звукова фільма: „Вальс кохання".

**ЛЕВ:** Звукова фільма: „На лаві ганьби".

**МАРУСЕНЬКА** Звукова фільма: „Парада Парамавнту" (Моріс Шевальє).

**ОАЗА:** Трійливі уста.

**ПАН:** Моральність пані Дульської.

**ПАЛЯС:** Звукова фільма: „Небезпечний роман" (Беті Аман)

**ПАСАЖ:** Золото пустині і звуковий додаток.

**ПРОМІНЬ:** Чортова дочка. Дівчинка з обєктивом.

**ФАТАМОРГАНА** Остання сотня.

**ХИМЕРА** Репортер із „Вечірньої" (Бебе Даніельс).

**СВІТ** „Хоробрий вояк Швейк" та „Грішна любов".

**УТІХА:** Пострах злочинців. Гінек і Льопек.

## Програма радіо.

**Пятниця 21. XI. 1930.**

**Варшава** (1411,7) 17·45 Концерт мандолінистів. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·40 Серинак Арно Гранрот. **Льондон** (356,3) 13·00 Концерт. **Берлін** (419) 19·00 Весела музика. **Харків** (426) 20·00 Концерт. **Рим** (441,2) 12·45 Радіоквінтет. **Прага** (486,2) 16·30 Смичковий квартет. **Відень** (516,3) 15·25 Капеля Сільвінга. **Будапешт** (550,5) 17·30 Радіооркестра. **Ленінград** (1000) 16·00 Концерт естрада. **Париж** (1724,1) 21·45 Концерт.

**Субота 29. XI. 1930.**

**Варшава** (1411,7) 9·35 Богослуження з Вильна. **Гельсінгсфорс** (221,4) 18·35 Спів Альми Куд. **Берлін** (419) 18·55 Пісні Гендля (співає Марія Базілідес). **Рим** (441,?) 17·00 Концерт. **Харків** (426) 16·00 Концерт для дітей. **Прага** (486,2) 20·00 Дута оркестра. **Відень** (516,3) 12·00 Капеля Махо. **Будапешт** (550,5) 17·30 Солісти. **Москва** (1481) 18·00 Російські пісні. **Париж** (1724,1) 16·45 Програма для дітей.

## ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

**Кооп. Український Театр у Львові Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.** 881

Добромиль саля Сокола.

28. XI. „Гарна Олена", оперетка на 3. дії Оффенбаха.

Перемишль саля робітничого Дому.

29. XI. „Гарна Олена".

30. XI. „Циганка Аза".

1. XII. „Гріх", Винниченка.

2. XII. „Меді". Оперетка Штольца.

Управа театру просить ВП. Українське Громадянство в Перемишлі ласкаво примістити театральну дружину складену з 30 осіб на кілька днів. Спис артистів поданий у „Народній Торговлі".

З нагоди іменин господаря кляси ВП. професора Михайла Ваврика. зложили учениці VI. кляси гімн. „Рідної Школи" у Львові 13 зол. — Жертводавчиням складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи". 967

## ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

**Б**ІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 437

**К**УПЛЮ уживану кремінну лямпу для домашнього вжитку. — Д-р Володимир Бабій, Львів, вул. Гетьманська ч. 8. 969 1—2

**П**АМЯТАЙТЕ добре, від шкільної лавки — Мандль чисалить сто сотиків, за ріжні направки. — Вул. Коперника, напроти Кіна. 772 8—?

**Д**О ІНТРАТНОГО підприємства у Львові пошукуємо спільника (-чку). Вклад 3.000 зол. Посада запевнена Бажане уміння писання на машині. — Зголошення: Адміністрація „Діла" „Певний інтерес". 970 1—2

**З**АГУБЛЕНИЙ дня 20. листопада 1930. вексель на зол. 900 — з підписами Тимка Павловіча, Дмитра Павловіча, Михайла Петрушинського в Честиннях уневажнюю. — **Тимко Павловіч в Честинях.**

**Г**ОДИННИКИ „Zenith", „Longines" також біжутерію власного виробу, поручає: Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа). — Догідні умови. 888 2—?

**К**ІМНАТА умебльована для 1—2 осіб до винайму. — Генінга 24. партер. 971 1—3

## ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповіда.

**Поручаємо** всілякі тартакові матеріяли, як

**смерека — ялиця**

так столярські, як і будівельні.

**Тартак ЗАРВАНІЦЕРА в Калуші.**

1617 36—?

**НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ**

поручає слідуючі свої видавництва:

**Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Allgemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.**

Адреса всіх видавництв така:

**BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41.**

В переписці треба зазначувати:

**Ausland - Abteilung.** Місце платности в Польщі: Банк для торговлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.490) Почтове конто у Берліні: **Berlin, N-o 3.111.** 52—?

**Кіно ч. 4. вже вийшло.**

Ціна 75 гр В журналі 24 ілюстрацій, інтересний актуальний зміст. 968 1—3

**Адреса: Львів, вул. Блихарська ч. 8**

**В журналі знижки до кін і театрів.**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10